

OBSAH

Tělo jako objekt rituálních úkonů

- Kornélia Jakubíková: *Antropológia tela* 11
Alexandra Navrátilová: *K ritualizaci nahého těla v české obřadní kultuře* 17
Eva Večerková: *Tělo v rituálech magie a věštění* 29
Josef Varchol: *Manipulácia s telom ako objektom rituálneho úkonu v lúbostnej a škodlivej mágii ako aj v rituáloch spojených s narodením a svadbou Rusínov-Ukrajincov Slovenska* 35
Lucia Drahošová: *Formovanie identity nevesty v prípravnom období svadby* 43

Symbolika těla a jeho součástí

- Vanda Jiříková: *Vlasy jako symbol osobnosti a předmět rituálních úkonů* 49
Věra Kovářů: *Oči v lidovém umění* 55
Sylvia Dillnbergerová: *Symbolika ruky v sociální komunikaci* 61
Ludmila Tarcalová: *Ruce k práci, hraní, požehnání* 75
Romana Habartová: *Srdce nejen jako na dlani* 79
Milena Secká: *Vykročte pravou! aneb Co svazuje naše nohy* 93
Václav Michalička: *Využití a role moči ve venkovském prostředí v minulosti* 99

Péče o tělo

- Magdalena Rychlíková: *Dotyky těla a vody v lidové kultuře* 107
Marta Kondrová: *Ludé povídají, že su malovaná. Kosmetika a krášlení v minulosti* 115
Libuše Ruizová: *Tělesná hygiena v kulturní historii* 129
Katarína Nádaská, Božena Adamicová: *Prala, mazala, zvárala, chleba pékla, syna na vojnu vystrájala alebo Ľudová hygiena v Moravskolieskovej doline a v okolí* 149
Anna Hrčková: *Formy péče o zdraví těla v lokalitách okresu Nový Jičín* 165
Markéta Holubová: *Nemoc a léčení těla ve světle svatohorských knih zázraků* 179
Dana Motyčková: *Léčitelé a jejich vnímání těla* 187

Tělo ve folkloru

- Naděžda Varcholová: *Telo v slovesnom folklóre Rusínov- Ukrajincov Slovenska* 195
Jana Tichá: *Člověk Valach v písemných pramenech a legendách (konec 18. a ¾ 19. století)* 205
Jolana Darulová: *Humoristická postava Nácka z prostredia Banskej Štivanice* 217

Tělo a duše

- Michaela Moravčíková: *Telo zo zeme a dych života. Mystický rituál stvorenia golema* 225
Slavomíra Očenášová: *Duševné a telesné v biblickom ponímaní a reálnom živote evanjelických farárov* 235
Vladimír Teřhal: *Tělem k duši* 243
Blanka Petráková: *Oživlé předměty vyprávějí příběhy aneb Já nejsem dřevo, jsem duch a tělo* 249
Tamara Tošnerová: *Tělo pohledem lékaře duše aneb pohled na psychosomatiku* 257

Tělo ve výtvarném umění

- Olga Floriánová: *Tělo jako symbol v sakrální ikonografii* 263
Jiřina Todorová: *Dvojitý pohled fotografa a cestovatele Richarda Štorcha na ženské tělo* 279
Danuše Sedláková: *Délky Ježíše Krista a Panny Marie ve sbírkách Národopisného oddělení Národního muzea* 283
Manda Svirac, Marija Ozretić: *Lidový oděv v liturgickém roce* 289

SUMMARY

Human body as an object of ritual practices

- Kornélia Jakubíková: *The Anthropology of Human Body* 11
Alexandra Navrátilová: *About Ritualization of the Naked Human Body
in Czech Ceremonial Culture* 17
Eva Večerková: *Body In Magic Rituals and Fortune Telling* 29
Josef Varchol: *Manipulation With Human Body As an Object of Ritual Practice
in Love and Harmful Sorcery And In Rituals Connected With Birth
and Marriage In Russian-Ukrainian Communities in Slovakia* 35
Lucia Drahošová: *Forming Bride's Identity During the Wedding Preparation Period* 43

Symbolism of human body and its parts

- Vanda Jiřiková: *Hair As the Symbol of Personality And the Object of Ritual Ceremonies* ... 49
Věra Kovářů: *Eyes in Folk Art* 55
Sylvia Dillnbergerová: *The Symbolism of Hand in Social Communication* 61
Ludmila Tarcalová: *Hands for Work, Play and Blessing.* 75
Romana Habartová: *Heart Not Only on One's Sleeve* 79
Milena Secká: *Put One's Best Foot Forward! What Binds Our Legs Together.* 93
Václav Michalička: *The Role and Use of Urine in Rural Environment in the Past.* 99

Body care

- Magdalena Rychlíková: *The Contact of Body and Water in Folk Culture* 107
Marta Kondrová: *Cosmetics and Decoration in the Past* 115
Libuše Ruizová: *Body Hygiene in Cultural History* 129
Katarína Nádaská, Božena Adamicová: *She Washed, Rubbed, Cooked, Baked Bread, Fitted
Her Son out for the Army or Folk Hygiene in Moravskosleskóvská Valley
and its Surroundings.* 149
Anna Hrčková: *The Forms of Body Health Care in Localities of Nový Jičín Region* 165
Markéta Holubová: *Illness and Cure of the Body in the Light of The Wholy Mountain
Books of Miracles* 179
Dana Motyčková: *Healers and Their Perception of Human Body* 187

Human body in folklore

- Naděžda Varcholová: *Human Body in the Literary Folklore of
Russian-Ukrainian Community in Slovakia* 195
Jana Tichá: *Moravian Wallachian Man in Written Records and Legends* 205
Jolana Darulová: *Humorous Character of Nacko from the Surroundings of Banská Štiavnica* ... 217

Human body and soul

- Michaela Moravčíková: *Body from the Ground and Breath of Life.* 225
Slavomíra Očenášová: *The Spiritual Sphere and Bodily Experience in Biblical
Perpception and in the Real Life of Protestant Female Vicars* 235
Vladimír Teřhal: *By Body and Soul* 243
Blanka Petráková: *Animated Objects Tell Stories or I Am Not Wood, I am Spirit and Body.* 249
Tamara Tošnerová: *Human Body Through the Eyes of Soul Doctor
or the Look at Psychosomatics* 257

Human body in fine arts

- Olga Floriánová: *Human Body as the Symbol in Sacral Iconography.* 263
Jiřina Todorová: *Two Different Looks at Female Body by Photographer
and Traveller Richard Štorch* 279
Danuše Sedláková: *The "Lengths" of Virgin Mary and Jesus Christ
in the Ethnographic Department of the National Museum* 283
Manda Svirac, Marija Ozreć: *National Costumes in the Liturgical Year* 289

INHALT

Der menschliche Körper als Gegenstand der magischen Praktiken

- Kornélia Jakubíková: *Anthropologie des Körpers* 11
Alexandra Navrátilová: *Zur Ritualisierung des nackten Körpers in der tschechischen Ritualkultur* ... 17
Eva Večerková: *Der menschliche Körper in magischen Ritualen und wahrsagerischen Praktiken* ... 29
Jozef Varchol: *Manipulation am Körper als Gegenstand der magischen Praktiken der Liebeszauberei, der schädlichen Magie sowie der Geburts- und Hochzeitsrituale bei den Ruthenen/Ukrainern in der Slowakei* 35
Lucia Drahošová: *Identitätsgestaltung der Braut vor der Hochzeit* 43

Symbolik des Körpers und seinen Bestandteile

- Vanda Jiříková: *Das Haar als Symbol der Persönlichkeit und Objekt der rituellen Akte* ... 49
Věra Kovářů: *Augen in der Volkskunst* 55
Sylvia Dillnbergerová: *Symbolik der Hand in der sozialen Kommunikation* 61
Ludmila Tarcalová: *Mit den Händen arbeiten, spielen, segnen* 75
Romana Habartová: *Das Herz in der Hand tragen und nicht nur das* 79
Milena Secká: *Machen Sie den ersten Schritt mit dem rechten Fuß!
Oder Was bindet unsere Füße?* 93
Václav Michalička: *Nutzung von Urin im ländlichen Umfeld und seine Rolle in der Vergangenheit* .. 99

Formen der Körperpflege

- Magdalena Rychlíková: *Berührungen zwischen Körper und Wasser in der Volkskultur* ... 107
Marta Kondrová: *Kosmetik und Verherrlichung in der Vergangenheit* 115
Libuše Ruizová: *Körperhygiene in der Kulturgeschichte* 129
Katarína Nádaská, Božena Adamicová: *Sie wusch, kochte, buk Brot, rüstete für den Weg ihres Sohns zum Militär oder Volkshygiene im Tal Moravské Lieskové und Umgebung* 149
Anna Hřčková: *Formen der Körperpflege zu Gesundheitszwecken im Bezirk Nový Jičín* ... 165
Markéta Holubová: *Krankheit und Heilung im Licht der Wunderbücher vom Heiligen Berg bei Příbram* 179
Dana Motyčková: *Heilpraktiker und ihre Wahrnehmung des Körpers* 187

Der menschliche Körper in der Folklore

- Nada Varcholová: *Der menschliche Körper in der Folklore der Ruthenen/Ukrainer in der Slowakei* .. 195
Jana Tichá: *Walache und sein Charakter in schriftlichen Quellen und Legenden* 205
Jolana Darulová: *Nácek – eine humoristische Figur von Banská Štiavnica* 217

Der menschliche Körper und die Seele

- Michaela Moravčíková: *Der Körper aus Erde, der Hauch des Lebens. Mystisches Ritual der Erschaffung des Golems* 225
Slavomíra Očenášová: *Das körperlich-seelische Phänomen in der biblischen Auffassung und im realen Leben der evangelischen Pfarrerinnen* 235
Vladimír Těthal: *Mit Leib und Seele* 243
Blanka Petráková: *Zum Leben erwachte Gegenstände erzählen Geschichten oder Ich bin kein Holz, bin Körper und Geist* 249
Tamara Tošnerová: *Der Körper aus Sicht des Seelenarztes oder die Betrachtungsweise der Psychosomatik* 257

Der Körper in bildender Kunst

Olga Floriánová: *Der Körper als Symbol der sakralen Ikonographie* 263

Jiřina Todorová: *Der Frauenkörper aus zweierlei Sicht des Fotografen Richard Štorch.* 279

Danuše Sedláková: *Die in der Sammlung der Ethnographischen Abteilung des Nationalmuseums befindlichen Devotionalien in Form von Papier- oder Textilstreifen, die der vermutlichen Körperlänge von Jesu Christi oder Jungfrau Maria entsprechen* 283

Manda Svirac, Marija Ozretić: *Volkstrachten im liturgischen Jahr* 289

..... 43

..... 49

..... 52

..... 61

..... 75

..... 79

..... 93

..... 99

..... 107

..... 115

..... 129

..... 149

..... 165

..... 179

..... 187

..... 195

..... 205

..... 217

..... 225

..... 235

..... 243

..... 249

..... 257

..... 279

..... 283

..... 289